

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA LOMLOE

Centro educativo

Código	Centro	Concello	Ano académico
15017880	CPI Plurilingüe de Fonte-Díaz	Touro	2023/2024

Área/materia/ámbito

Ensinanza	Nome da área/materia/ámbito	Curso	Sesións semanais	Sesións anuais
Educación secundaria obrigatoria	Biología e xeoloxía	3º ESO	2	70

Réxime

Réxime xeral-ordinario

Contido	Páxina
1. Introducción	3
2. Obxectivos e súa contribución ao desenvolvemento das competencias	3
3.1. Relación de unidades didácticas	4
3.2. Distribución currículo nas unidades didácticas	5
4.1. Concrecións metodolóxicas	24
4.2. Materiais e recursos didácticos	24
5.1. Procedemento para a avaliación inicial	25
5.2. Criterios de cualificación e recuperación	25
5.3. Procedemento de seguimento, recuperación e avaliación das materias pendentes	26
6. Medidas de atención á diversidade	26
7.1. Concreción dos elementos transversais	27
7.2. Actividades complementarias	28
8.1. Procedemento para avaliar o proceso do ensino e a practica docente cos seus indicadores de logro	28
8.2. Procedemento de seguimento, avaliación e propostas de mellora	29
9. Outros apartados	30

1. Introducción

No presente proxecto didáctico inclúese a programación correspondente á materia Bioloxía e Xeoloxía de 3º ESO asignada ao Departamento de Ciencias Naturais no Decreto de Especialidades.

A materia de Bioloxía e Xeoloxía debe contribuír durante a Educación Secundaria Obrigatoria (ESO) a que o alumnado adquiera uns coñecementos e destrezas básicas que lle permitan adquirir unha cultura científica; os alumnos e alumnas deben identificarse como axentes activos, e recoñecer que das súas actuacións e coñecementos dependerá o desenvolvemento da súa contorna.

Durante esta etapa perséguese asentarse os coñecementos xa adquiridos, para ir construíndo curso a curso coñecementos e destrezas que permitan a alumnos e alumnas ser cidadáns respetuosos consigo mesmos, cos demais e co medio, co material que utilizan ou o que está a súa disposición, responsables, capaces de ter criterios propios e de non perder o interese que teñen dende o comezo da actividade escolar por non deixar de aprender.

No terceiro curso, a materia ten como núcleo central a saúde e a súa promoción. O principal obxectivo é que os alumnos e alumnas adquiren as capacidades e competencias que lles permitan coidar o seu corpo tanto a nivel físico como mental, así como valorar e ter unha actuación crítica ante a información e ante actitudes sociais que poidan repercutir negativamente no seu desenvolvemento físico, social e psicolóxico; preténdese tamén que entendan e valoren a importancia de preservar o medio ambiente polas repercusións que ten sobre a súa saúde; así mesmo, deben aprender a ser responsables das súas decisións diarias e as consecuencias que as mesmas teñen na súa saúde e na contorna que lles rodea, e a comprender o valor que a investigación ten nos avances médicos e no impacto da calidade de vida das persoas.

Ao finalizar a etapa, o alumnado deberá adquirir os coñecementos esenciais que se inclúen no currículo e as estratexias do método científico. A comprensión lectora, a expresión oral e escrita, a argumentación en público e a comunicación audiovisual afianzaránse durante esta etapa; igualmente o alumnado deberá desenvolver actitudes que conduzan á reflexión e á análise sobre os grandes avances científicos da actualidade, as súas vantaxes e as implicacións éticas que en ocasións se suscitan, e coñecer e utilizar as normas básicas de seguridade e uso do material de laboratorio.

O centro atópase nun medio rural e o alumnado, de varias parroquias dispersas, presenta unha variedade de actitudes fronte á aprendizaxe reglada; nalgúns casos cunha actitude moi positiva, motivados e estimulados polas súas circunstancias familiares e persoais, mentres que outros se atopan desmotivados e presentan pouca inqueda cara dita aprendizaxe.

A ubicación do centro favorece o contacto directo do alumnado co medio natural, o que se valora como unha oportunidade para espertar a motivación e o interese do alumnado polo coñecemento, dende o estudo da contorna máis próxima en aspectos como biodiversidade, ecosistemas, solos, xeomorfoloxía e análise da influencia humana no medio ambiente.

Bioloxía e Xeoloxía 3º ESO: 1 grupo de 16

2. Obxectivos e súa contribución ao desenvolvemento das competencias

Obxectivos	CCL	CP	STEM	CD	CPSAA	CC	CE	CCEC
OBX1 - Interpretar e transmitir información e datos científicos argumentando sobre eles e utilizando diferentes formatos para analizar conceptos e procesos das ciencias biolóxicas e xeolóxicas.	1-2-5		4	2-3				4
OBX2 - Identificar, localizar e seleccionar información, contrastando a súa veracidade, organizándoa e avaliándoa criticamente para resolver preguntas relacionadas coas ciencias biolóxicas e xeolóxicas.	3	1	4	1-2-3-4-5	4			

Obxectivos	CCL	CP	STEM	CD	CPSAA	CC	CE	CCEC
OBX3 - Planificar e desenvolver proxectos de investigación, seguindo os pasos das metodoloxías científicas e cooperando cando sexa necesario para indagar en aspectos relacionados coas ciencias xeolóxicas e biolóxicas.	1-2		2-3-4	1-2	3		3	
OBX4 - Utilizar o razoamento e o pensamento computacional, analizando criticamente as respostas e solucións e reformulando o procedemento, de ser necesario, para resolver problemas ou dar explicación a procesos da vida cotiá relacionados coa bioloxía e coa xeoloxía.			1-2	5	5		1-3	4
OBX5 - Analizar os efectos de determinadas accións sobre o medio ambiente e a saúde baseándose nos fundamentos das ciencias biolóxicas e da Terra para promover e adoptar hábitos que eviten ou minimicen os impactos ambientais negativos, que sexan compatibles cun desenvolvemento sostible e que permitan manter e mellorar a saúde individual e colectiva.			2-5	4	1-2	3-4	1	
OBX6 - Analizar os elementos dunha paisaxe concreta valorándoo como patrimonio natural e utilizando coñecementos sobre xeoloxía e ciencias da Terra para explicar a súa historia xeolóxica, propoñer accións encamiñadas á súa protección e identificar posibles riscos naturais.			1-2-4-5	1		4	1	1

Descrición:

3.1. Relación de unidades didácticas

UD	Título	Descrición	% Peso materia	Nº sesións	1º trim.	2º trim.	3º trim.
1	O corpo humano	Os niveis de organización, as células humanas, a diferenciación celular, os tecidos do corpo humano e órganos, aparellos e sistemas segundo as funcións vitais.	11	8	X		
2	A saúde e o sistema inmunitario	a saúde e a enfermidade, as enfermidades non infecciosas, as enfermidades infecciosas, as defensas do organismo (a inmunidade), o tratamento das enfermidades, os transplantes, as drogas, vacinas e hábitos saudables.	11	7	X		
3	A alimentación	Os alimentos e os nutrientes, o valor	11	6	X		

UD	Título	Descrición	% Peso materia	Nº sesións	1º trim.	2º trim.	3º trim.
3	A alimentación	enerxético dos alimentos, a dieta saudable, a etiquetaxe dos alimentos, a hixiene alimentaria, a alimentación sostible.	11	6	X		
4	A circulación e a dixestión	O sangue, os vasos sanguíneos, o corazón, a dobre circulación, o aparello dixestivo, os procesos dixestivos.	12	9	X	X	
5	A respiración e a excreción	O aparello respiratorio e o seu funcionamento, o aparello urinario e outros órganos excretores, a formación da urina.	11	9		X	
6	Os órganos dos sentidos e o aparello locomotor	Os estímulos e os receptores, a vista, o oído, o gusto, o tacto, o aparello locomotor, a saúde do aparello locomotor.	11	8		X	
7	Os sistemas nervioso e endócrino	Os sistemas de coordinación, o sistema nervioso, o sistema nervioso central, o sistema nervioso periférico, o sistema endócrino, o control hormonal, as drogas e o sistema nervioso.	12	8		X	X
8	A función da reprodución	A reprodución: adolescencia e pubertade. Os aparellos reprodutores, os gametos, o ciclo menstrual, a fecundación, o embarazo e o parto, os métodos anticonceptivos, as infeccións de transmisión sexual, as técnicas de reprodución asistida, a sexualidade.	11	9			X
9	Os volcáns e os terremotos	Os volcáns, os terremotos, a tectónica de placas, e os riscos volcánicos e sísmicos	10	6			X

3.2. Distribución currículo nas unidades didácticas

UD	Título da UD	Duración
1	O corpo humano	8

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA3.1 - Analizar e comprender a información sobre procesos biolóxicos ou traballos científicos transmitíndoa de forma clara e utilizando a terminoloxía e o formato adecuados.	Describir os niveis de organización dos seres vivos así como os conceptos de diferenciación e especialización celular e relacionar con estes conceptos a formación de tumores.	PE	80
CA3.2 - Recoñecer a célula como a unidade estrutural e funcional dos seres vivos a través do coñecemento dos postulados da teoría celular.	Definir a célula explicando os postulados da teoría celular.		
CA3.3 - Diferenciar as estruturas básicas dos diferentes tipos de células utilizando diferentes estratexias de observación e comparación e relacionándoas coas súas funcións.	Recoñecer nun debuxo os distintos orgánulos celulares e relacionalos coa súa función.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA3.4 - Describir os virus como formas acelulares causantes dalgunhas patoloxías nos humanos.	Recoñecer os virus como formas acelulares e relacionalos con determinadas patoloxías.		
CA1.1 - Analizar e explicar conceptos e procesos biolóxicos e xeolóxicos interpretando a información obtida en diferentes formatos (modelos, gráficos, táboas, diagramas, fórmulas, esquemas, símbolos, páxinas web...), mantendo unha actitude crítica e chegando a conclusións fundamentadas.	Analizar e explicar conceptos e procesos biolóxicos e xeolóxicos.	TI	20
CA1.2 - Resolver cuestións sobre bioloxía e xeoloxía localizando, seleccionando e organizando información mediante a citación e o uso correctos de distintas fontes.	Resolver cuestións sobre bioloxía e xeoloxía buscando a información no libro, na rede, etc.		
CA1.3 - Expor preguntas e hipóteses e intentar realizar predicións sobre fenómenos biolóxicos ou xeolóxicos que poidan ser respondidas ou contrastadas utilizando métodos científicos.	Plantexar preguntas e hipóteses sobre fenómenos biolóxicos ou xeolóxicos que poidan ser respondidas mediante experimentación ou observación.		
CA1.4 - Recoñecer a información sobre temas biolóxicos e xeolóxicos con base científica distinguíndoa de pseudociencias, boatos, teorías conspiradoras e crenzas infundadas... e mantendo unha actitude escéptica ante estes.	Recoñecer a información con base científica daquela procedente de pseudociencias e teorías conspiradoras.		
CA1.5 - Diseñar e realizar a experimentación, a toma de datos e a análise de fenómenos biolóxicos e xeolóxicos de modo que permitan responder preguntas concretas e contrastar unha hipótese exposta.	Diseñar pequenos experimentos para poder responder a preguntas sinxelas.		
CA1.6 - Presentar as conclusións do proxecto de investigación mediante as ferramentas dixitais e o formato adecuado (táboas, gráficos, informes...) interpretando os resultados e a información obtida a través da experimentación e da observación de campo.	Presentar os resultados do proxecto usando ferramentas dixitais.		
CA1.7 - Cooperar dentro dun proxecto científico asumindo responsablemente unha función concreta, utilizando espazos virtuais cando sexa necesario, respectando a diversidade e a igualdade de xénero e favorecendo a inclusión.	Cooperar no proxecto científico, respectando e valorando o traballo de todos os compañeiros.		
CA1.8 - Valorar a contribución da ciencia á sociedade e o labor de persoas dedicadas a ela con independencia da súa etnia, sexo ou cultura, destacando e recoñecendo o papel das mulleres científicas e entendendo a investigación como un labor colectivo e interdisciplinar en constante evolución.	Valorar a contribución da ciencia na sociedade e os científicos sen ningún tipo de discriminación e valorando o papel da muller na ciencia.		
CA4.1 - Resolver problemas ou explicar procesos biolóxicos utilizando coñecementos, datos e información achegados, o razoamento lóxico, o pensamento computacional ou recursos dixitais.	Resolver problemas biolóxicos usando os coñecementos e o razoamento lóxico.		
CA4.2 - Analizar criticamente a solución a un problema sobre fenómenos biolóxicos e xeolóxicos.	Analizar criticamente a solución a un problema sobre procesos celulares.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos

- Estratexias para a elaboración do proxecto científico:
- Formulación de preguntas, hipóteses e conxecturas científicas.
- Estratexias de utilización de ferramentas dixitais para a procura de información, a colaboración e a comunicación de procesos, resultados ou ideas científicas: ferramentas dixitais e formatos de uso frecuente en ciencia (presentación, gráfica, vídeo, póster, informe...).
- Recoñecemento e utilización de fontes fidedignas de información científica.
- Métodos de observación e de toma de datos de fenómenos naturais.
- Deseño de controis experimentais (positivos e negativos) e argumentación sobre a súa esencialidade para obter resultados obxectivos e fiables nun experimento.
- A resposta a cuestións científicas mediante a experimentación e o traballo de campo: utilización dos instrumentos e espazos necesarios (laboratorio, aulas, contorna...) de forma adecuada.
- Métodos de análise de resultados. Diferenciación entre correlación e causalidade.
- Modelado como método de representación e comprensión de procesos ou elementos da natureza.
- O labor científico e as persoas dedicadas á ciencia: contribución ás ciencias biolóxicas e xeolóxicas e importancia social. O papel da muller na ciencia.
- A teoría celular. Recoñecemento da célula como unidade estrutural e funcional dos seres vivos:
- Estrutura básica da célula. Tipos de células: procariotas e eucariotas (animais e vexetais).
- Observación e comparación de tipos de células ao microscopio e outros medios (vídeos, fotografías...) mediante distintas estratexias e destrezas.
- Formas acelulares.
- Función de nutrición: aparellos dixestivo, respiratorio, circulatorio e excretor.
- Función de relación: receptores sensoriais, centros de coordinación e órganos efectores.

UD	Título da UD	Duración
2	A saúde e o sistema inmunitario	7

Craterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA6.3 - Comparar as enfermidades infecciosas e non infecciosas identificando as medidas de prevención e os tratamentos que existen ata o momento.	Comparar as enfermidades infecciosas e non infecciosas poñendo exemplos en cada caso, describir os compoñentes da cadea epidemiolóxica, explicar a aplicación dos antibióticos e antivirais e describir o mecanismo de actuación das vacinas.	PE	80
CA6.4 - Analizar o funcionamento e as estruturas que comprende o sistema inmunitario recoñecendo o seu papel na prevención e superación das enfermidades infecciosas.	Diferenciar entre inmunidade natural e adquirida poñendo exemplos en cada caso, comparar a resposta humoral e celular e relacionar a inmunidade cos problemas nos tranplantes.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.1 - Analizar e explicar conceptos e procesos biolóxicos e xeolóxicos interpretando a información obtida en diferentes formatos (modelos, gráficos, táboas, diagramas, fórmulas, esquemas, símbolos, páxinas web...), mantendo unha actitude crítica e chegando a conclusións fundamentadas.	Analizar e explicar conceptos e procesos biolóxicos e xeolóxicos.		
CA1.2 - Resolver cuestións sobre bioloxía e xeoloxía localizando, seleccionando e organizando información mediante a citación e o uso correctos de distintas fontes.	Resolver cuestións sobre bioloxía e xeoloxía buscando a información no libro, na rede, etc.		
CA1.3 - Expor preguntas e hipóteses e intentar realizar predicións sobre fenómenos biolóxicos ou xeolóxicos que poidan ser respondidas ou contrastadas utilizando métodos científicos.	Plantexar preguntas e hipóteses sobre fenómenos biolóxicos ou xeolóxicos que poidan se respondidas mediante experimentación ou observación.		
CA1.4 - Recoñecer a información sobre temas biolóxicos e xeolóxicos con base científica distinguíndoa de pseudociencias, boatos, teorías conspiradoras e crenzas infundadas... e mantendo unha actitude escéptica ante estes.	Recoñecer a información con base científica daquela procedente de pseudociencias e teorías conspiradoras.		
CA1.5 - Diseñar e realizar a experimentación, a toma de datos e a análise de fenómenos biolóxicos e xeolóxicos de modo que permitan responder preguntas concretas e contrastar unha hipótese exposta.	Diseñar pequenos experimentos para poder responder a preguntas sinxelas.		
CA1.6 - Presentar as conclusións do proxecto de investigación mediante as ferramentas dixitais e o formato adecuado (táboas, gráficos, informes...) interpretando os resultados e a información obtida a través da experimentación e da observación de campo.	Presentar os resultados do proxecto usando ferramentas dixitais.	TI	20
CA1.7 - Cooperar dentro dun proxecto científico asumindo responsablemente unha función concreta, utilizando espazos virtuais cando sexa necesario, respectando a diversidade e a igualdade de xénero e favorecendo a inclusión.	Cooperar no proxecto científico, respectando e valorando o traballo de todos os compañeiros.		
CA1.8 - Valorar a contribución da ciencia á sociedade e o labor de persoas dedicadas a ela con independencia da súa etnia, sexo ou cultura, destacando e recoñecendo o papel das mulleres científicas e entendendo a investigación como un labor colectivo e interdisciplinar en constante evolución.	Valorar a contribución da ciencia na sociedade e os científicos sen ningún tipo de discriminación e valorando o papel da muller na ciencia.		
CA5.1 - Resolver cuestións relacionadas con hábitos de vida saudables localizando, seleccionando e organizando información mediante a citación e o uso correctos de distintas fontes.	Resolver cuestións relacionadas con hábitos de vida saudables.		
CA5.2 - Recoñecer a información con base científica sobre cuestións relacionadas coa saúde humana distinguíndoa de pseudociencias, boatos, teorías conspiradoras e crenzas infundadas... e mantendo unha actitude escéptica ante estes.	Recoñecer información con base científica en cuestións relacionadas con saúde humana distinguíndoa e pseudociencias e teorías conspiradoras.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA5.3 - Analizar criticamente a solución a un problema relacionado coa alimentación saudable, coas drogas e coa sexualidade.	Analizar criticamente os problemas de alimentación drogas e sexualidade.		
CA5.4 - Reflexionar sobre a importancia da adquisición de hábitos e estilos de vida saudables como método de prevención de doenzas exemplificando con situacións próximas ao alumnado.	Valorar os hábitos de vida saudable como medida preventiva de diversas doenzas.		
CA5.7 - Recoñecer as drogas (incluídas as de curso legal) considerándoas como causa de prexuízos non só para as persoas que as consomen, senón tamén para as que están na súa contorna próxima.	Recoñecer todas as drogas como causa de prexuízos para consumidores e persoas da contorna.		
CA6.1 - Analizar conceptos e procesos relacionados coa saúde e coa enfermidade interpretando información en diferentes formatos (modelos, gráficos, táboas, diagramas, fórmulas, esquemas, símbolos, páxinas web), mantendo unha actitude crítica e obtendo conclusións fundamentadas.	Analizar conceptos e procesos relacionados coa saúde e coa enfermidade interpretando a información en diferentes formatos (esquemas, gráficos, táboas ,etc)		
CA6.2 - Recoñecer a información con base científica en relación coa saúde e coa enfermidade distinguíndoa de pseudociencias, boatos, teorías conspiradoras e crenzas infundadas... e mantendo unha actitude escéptica ante estes.	Recoñecer información con base científica en cuestións relacionadas con saúde e coa enfermidade distinguíndoa e pseudociencias e teorías conspiradoras.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Estratexias para a elaboración do proxecto científico: - Formulación de preguntas, hipóteses e conxecturas científicas. - Estratexias de utilización de ferramentas dixitais para a procura de información, a colaboración e a comunicación de procesos, resultados ou ideas científicas: ferramentas dixitais e formatos de uso frecuente en ciencia (presentación, gráfica, vídeo, póster, informe...). - Recoñecemento e utilización de fontes fidedignas de información científica. - Métodos de observación e de toma de datos de fenómenos naturais. - Deseño de controis experimentais (positivos e negativos) e argumentación sobre a súa esencialidade para obter resultados obxectivos e fiables nun experimento. - A resposta a cuestións científicas mediante a experimentación e o traballo de campo: utilización dos instrumentos e espazos necesarios (laboratorio, aulas, contorna...) de forma adecuada. - Métodos de análise de resultados. Diferenciación entre correlación e causalidade. - Modelado como método de representación e comprensión de procesos ou elementos da natureza. - O labor científico e as persoas dedicadas á ciencia: contribución ás ciencias biolóxicas e xeolóxicas e importancia social. O papel da muller na ciencia. - Efectos prexudiciais das drogas legais e ilegais, tanto para os consumidores coma para quen está na súa contorna próxima. - Hábitos encamiñados á conservación da saúde física, mental e social (hixiene do sono, hábitos posturais, uso responsable das novas tecnoloxías, actividade física, autorregulación emocional, coidado e corresponsabilidade...).

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Enfermidades infecciosas e non infecciosas: - Diferenciación en base á súa etioloxía. - Medidas de prevención e tratamento de enfermidades infecciosas. - O uso adecuado dos antibióticos. - Sistema inmunitario: análise dos diferentes tipos de barreiras e mecanismos de defensa que dificultan a entrada de patóxenos ao organismo. - Relación entre o sistema inmunitario e a prevención e superación fronte ás enfermidades infecciosas. - Importancia da vacinación na prevención de enfermidades e na mellora da calidade da vida humana. - Importancia dos transplantes e da doazón de órganos.

UD	Título da UD	Duración
3	A alimentación	6

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA4.4 - Reflexionar sobre a importancia da alimentación e da nutrición para o bo funcionamento do organismo recoñecendo as diferenzas entre alimentación e nutrición e diferenciando os nutrientes e as súas funcións básicas.	Diferenciar os conceptos de alimentación e nutrición e clasificar os diferentes tipos de nutrientes polo seu papel na nutrición.	PE	80
CA5.4 - Reflexionar sobre a importancia da adquisición de hábitos e estilos de vida saudables como método de prevención de doenzas exemplificando con situacións próximas ao alumnado.	Relacionar a alimentación saudable coa prevención de determinadas enfermidades relacionadas.		
CA5.5 - Analizar a importancia dunha boa alimentación e actividade física percibíndoos como hábitos saudables para o individuo e a sociedade.	Interpretar a roda dos alimentos explicando a proporción e a función dos alimentos que se deben incorporar nunha dieta saudable e a importancia do exercicio físico.		
CA1.1 - Analizar e explicar conceptos e procesos biolóxicos e xeolóxicos interpretando a información obtida en diferentes formatos (modelos, gráficos, táboas, diagramas, fórmulas, esquemas, símbolos, páxinas web...), mantendo unha actitude crítica e chegando a conclusións fundamentadas.	Analizar e explicar conceptos e procesos biolóxicos e xeolóxicos.	TI	20
CA1.2 - Resolver cuestións sobre bioloxía e xeoloxía localizando, seleccionando e organizando información mediante a citación e o uso correctos de distintas fontes.	Resolver cuestións sobre bioloxía e xeoloxía buscando a información no libro, na rede, etc.		
CA1.3 - Expor preguntas e hipóteses e intentar realizar predicións sobre fenómenos biolóxicos ou xeolóxicos que poidan ser respondidas ou contrastadas utilizando métodos científicos.	Plantexar preguntas e hipóteses sobre fenómenos biolóxicos ou xeolóxicos que poidan ser respondidas mediante experimentación ou observación.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.4 - Recoñecer a información sobre temas biolóxicos e xeolóxicos con base científica distinguíndoa de pseudociencias, boatos, teorías conspiradoras e crenzas infundadas... e mantendo unha actitude escéptica ante estes.	Recoñecer a información con base científica daquela procedente de pseudociencias e teorías conspiradoras.		
CA1.5 - Diseñar e realizar a experimentación, a toma de datos e a análise de fenómenos biolóxicos e xeolóxicos de modo que permitan responder preguntas concretas e contrastar unha hipótese exposta.	Diseñar pequenos experimentos para poder responder a preguntas sinxelas.		
CA1.6 - Presentar as conclusións do proxecto de investigación mediante as ferramentas dixitais e o formato adecuado (táboas, gráficos, informes...) interpretando os resultados e a información obtida a través da experimentación e da observación de campo.	Presentar os resultados do proxecto usando ferramentas dixitais.		
CA1.7 - Cooperar dentro dun proxecto científico asumindo responsablemente unha función concreta, utilizando espazos virtuais cando sexa necesario, respectando a diversidade e a igualdade de xénero e favorecendo a inclusión.	Cooperar no proxecto científico, respectando e valorando o traballo de todos os compañeiros.		
CA1.8 - Valorar a contribución da ciencia á sociedade e o labor de persoas dedicadas a ela con independencia da súa etnia, sexo ou cultura, destacando e recoñecendo o papel das mulleres científicas e entendendo a investigación como un labor colectivo e interdisciplinar en constante evolución.	Valorar a contribución da ciencia na sociedade e os científicos sen ningún tipo de discriminación e valorando o papel da muller na ciencia.		
CA5.1 - Resolver cuestións relacionadas con hábitos de vida saudables localizando, seleccionando e organizando información mediante a citación e o uso correctos de distintas fontes.	Resolver cuestións relacionadas con hábitos de vida saudables.		
CA5.3 - Analizar criticamente a solución a un problema relacionado coa alimentación saudable, coas drogas e coa sexualidade.	Aportar solucións a plantexamentos sobre problemas sinxelos relacionados coa alimentación.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Estratexias para a elaboración do proxecto científico: - Formulación de preguntas, hipóteses e conxecturas científicas. - Estratexias de utilización de ferramentas dixitais para a procura de información, a colaboración e a comunicación de procesos, resultados ou ideas científicas: ferramentas dixitais e formatos de uso frecuente en ciencia (presentación, gráfica, vídeo, póster, informe...). - Recoñecemento e utilización de fontes fidedignas de información científica. - Métodos de observación e de toma de datos de fenómenos naturais. - Deseño de controis experimentais (positivos e negativos) e argumentación sobre a súa esencialidade para obter resultados obxectivos e fiables nun experimento. - A resposta a cuestións científicas mediante a experimentación e o traballo de campo: utilización dos instrumentos

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - e espazos necesarios (laboratorio, aulas, contorna...) de forma adecuada. - Métodos de análise de resultados. Diferenciación entre correlación e causalidade. - Modelado como método de representación e comprensión de procesos ou elementos da natureza. - O labor científico e as persoas dedicadas á ciencia: contribución ás ciencias biolóxicas e xeolóxicas e importancia social. O papel da muller na ciencia. - Función de nutrición: aparellos dixestivo, respiratorio, circulatorio e excretor. - Importancia da nutrición e relación entre a anatomía e a fisioloxía básica dos aparellos que participan nela. - Hábitos saudables con relación á alimentación. Características dunha dieta saudable e análise da súa importancia.

UD	Título da UD	Duración
4	A circulación e a dixestión	9

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA4.3 - Identificar os aparellos e sistemas que participan na función de nutrición.	Relacionar o papel dos aparellos e sistemas implicados na nutrición.	PE	80
CA4.5 - Explicar os procesos fundamentais da nutrición relacionándoos coas estruturas dos aparellos e dos sistemas que interveñen nela.	Explicar os procesos dixestivos relacionándoos con cada unha das partes do aparello dixestivo. Explicar o funcionamento do aparello circulatorio relacionándoo coa súa estrutura.		
CA1.1 - Analizar e explicar conceptos e procesos biolóxicos e xeolóxicos interpretando a información obtida en diferentes formatos (modelos, gráficos, táboas, diagramas, fórmulas, esquemas, símbolos, páxinas web...), mantendo unha actitude crítica e chegando a conclusións fundamentadas.	Analizar e explicar conceptos e procesos biolóxicos e xeolóxicos.	TI	20
CA1.2 - Resolver cuestións sobre bioloxía e xeoloxía localizando, seleccionando e organizando información mediante a citación e o uso correctos de distintas fontes.	Resolver cuestións sobre bioloxía e xeoloxía buscando a información no libro, na rede, etc.		
CA1.3 - Expor preguntas e hipóteses e intentar realizar predicións sobre fenómenos biolóxicos ou xeolóxicos que poidan ser respondidas ou contrastadas utilizando métodos científicos.	Plantexar preguntas e hipóteses sobre fenómenos biolóxicos ou xeolóxicos que poidan se respondidas mediante experimentación ou observación.		
CA1.4 - Recoñecer a información sobre temas biolóxicos e xeolóxicos con base científica distinguíndoa de pseudociencias, boatos, teorías conspiradoras e crenzas infundadas... e mantendo unha actitude escéptica ante estes.	Recoñecer a información con base científica daquela procedente de pseudociencias e teorías conspiradoras.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.5 - Diseñar e realizar a experimentación, a toma de datos e a análise de fenómenos biolóxicos e xeolóxicos de modo que permitan responder preguntas concretas e contrastar unha hipótese exposta.	Diseñar pequenos experimentos para poder responder a preguntas sinxelas.		
CA1.6 - Presentar as conclusións do proxecto de investigación mediante as ferramentas dixitais e o formato adecuado (táboas, gráficos, informes...) interpretando os resultados e a información obtida a través da experimentación e da observación de campo.	Presentar os resultados do proxecto usando ferramentas dixitais.		
CA1.7 - Cooperar dentro dun proxecto científico asumindo responsablemente unha función concreta, utilizando espazos virtuais cando sexa necesario, respectando a diversidade e a igualdade de xénero e favorecendo a inclusión.	Cooperar no proxecto científico, respectando e valorando o traballo de todos os compañeiros.		
CA1.8 - Valorar a contribución da ciencia á sociedade e o labor de persoas dedicadas a ela con independencia da súa etnia, sexo ou cultura, destacando e recoñecendo o papel das mulleres científicas e entendendo a investigación como un labor colectivo e interdisciplinar en constante evolución.	Valorar a contribución da ciencia na sociedade e os científicos sen ningún tipo de discriminación e valorando o papel da muller na ciencia.		
CA4.1 - Resolver problemas ou explicar procesos biolóxicos utilizando coñecementos, datos e información achegados, o razoamento lóxico, o pensamento computacional ou recursos dixitais.	Resolver problemas e explicar procesos biolóxicos utilizando o razoamento lóxico.		
CA4.2 - Analizar criticamente a solución a un problema sobre fenómenos biolóxicos e xeolóxicos.	Analizar aportando argumentos a solución a problemas biolóxicos.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Estratexias para a elaboración do proxecto científico: - Formulación de preguntas, hipóteses e conxecturas científicas. - Estratexias de utilización de ferramentas dixitais para a procura de información, a colaboración e a comunicación de procesos, resultados ou ideas científicas: ferramentas dixitais e formatos de uso frecuente en ciencia (presentación, gráfica, vídeo, póster, informe...). - Recoñecemento e utilización de fontes fidedignas de información científica. - Métodos de observación e de toma de datos de fenómenos naturais. - Deseño de controis experimentais (positivos e negativos) e argumentación sobre a súa esencialidade para obter resultados obxectivos e fiables nun experimento. - A resposta a cuestións científicas mediante a experimentación e o traballo de campo: utilización dos instrumentos e espazos necesarios (laboratorio, aulas, contorna...) de forma adecuada. - Métodos de análise de resultados. Diferenciación entre correlación e causalidade. - Modelado como método de representación e comprensión de procesos ou elementos da natureza.

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - O labor científico e as persoas dedicadas á ciencia: contribución ás ciencias biolóxicas e xeolóxicas e importancia social. O papel da muller na ciencia. - Función de nutrición: aparellos dixestivo, respiratorio, circulatorio e excretor. - Importancia da nutrición e relación entre a anatomía e a fisioloxía básica dos aparellos que participan nela. - Cuestións e problemas prácticos relacionados con coñecementos de fisioloxía e anatomía dos principais sistemas e aparellos do organismo implicados nas funcións de nutrición, relación e reprodución.

UD	Título da UD	Duración
5	A respiración e a excreción	9

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA4.3 - Identificar os aparellos e sistemas que participan na función de nutrición.	Relacionar o papel dos aparellos e sistemas implicados na nutrición.	PE	80
CA4.5 - Explicar os procesos fundamentais da nutrición relacionándoos coas estruturas dos aparellos e dos sistemas que interveñen nela.	Explicar os procesos respiratorios relacionándoos con cada unha das partes do aparello respiratorio. Explicar o funcionamento do sistema excretor relacionándoo coa súa estrutura.		
CA1.1 - Analizar e explicar conceptos e procesos biolóxicos e xeolóxicos interpretando a información obtida en diferentes formatos (modelos, gráficos, táboas, diagramas, fórmulas, esquemas, símbolos, páxinas web...), mantendo unha actitude crítica e chegando a conclusións fundamentadas.	Analizar e explicar conceptos e procesos biolóxicos e xeolóxicos.	TI	20
CA1.2 - Resolver cuestións sobre bioloxía e xeoloxía localizando, seleccionando e organizando información mediante a citación e o uso correctos de distintas fontes.	Resolver cuestións sobre bioloxía e xeoloxía buscando a información no libro, na rede, etc.		
CA1.3 - Expor preguntas e hipóteses e intentar realizar predicións sobre fenómenos biolóxicos ou xeolóxicos que poidan ser respondidas ou contrastadas utilizando métodos científicos.	Plantexar preguntas e hipóteses sobre fenómenos biolóxicos ou xeolóxicos que poidan ser respondidas mediante experimentación ou observación.		
CA1.4 - Recoñecer a información sobre temas biolóxicos e xeolóxicos con base científica distinguíndoa de pseudociencias, boatos, teorías conspiradoras e crenzas infundadas... e mantendo unha actitude escéptica ante estes.	Recoñecer a información con base científica daquela procedente de pseudociencias e teorías conspiradoras.		
CA1.5 - Diseñar e realizar a experimentación, a toma de datos e a análise de fenómenos biolóxicos e xeolóxicos de modo que permitan responder preguntas concretas e contrastar unha hipótese exposta.	Diseñar pequenos experimentos para poder responder a preguntas sinxelas.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.6 - Presentar as conclusións do proxecto de investigación mediante as ferramentas dixitais e o formato adecuado (táboas, gráficos, informes...) interpretando os resultados e a información obtida a través da experimentación e da observación de campo.	Presentar os resultados do proxecto usando ferramentas dixitais.		
CA1.7 - Cooperar dentro dun proxecto científico asumindo responsablemente unha función concreta, utilizando espazos virtuais cando sexa necesario, respectando a diversidade e a igualdade de xénero e favorecendo a inclusión.	Cooperar no proxecto científico, respectando e valorando o traballo de todos os compañeiros.		
CA1.8 - Valorar a contribución da ciencia á sociedade e o labor de persoas dedicadas a ela con independencia da súa etnia, sexo ou cultura, destacando e recoñecendo o papel das mulleres científicas e entendendo a investigación como un labor colectivo e interdisciplinar en constante evolución.	Valorar a contribución da ciencia na sociedade e os científicos sen ningún tipo de discriminación e valorando o papel da muller na ciencia.		
CA4.1 - Resolver problemas ou explicar procesos biolóxicos utilizando coñecementos, datos e información achegados, o razoamento lóxico, o pensamento computacional ou recursos dixitais.	Resolver problemas e explicar procesos biolóxicos utilizando o razoamento lóxico.		
CA4.2 - Analizar criticamente a solución a un problema sobre fenómenos biolóxicos e xeolóxicos.	Analizar aportando argumentos a solución a problemas biolóxicos.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Estratexias para a elaboración do proxecto científico: - Formulación de preguntas, hipóteses e conxecturas científicas. - Estratexias de utilización de ferramentas dixitais para a procura de información, a colaboración e a comunicación de procesos, resultados ou ideas científicas: ferramentas dixitais e formatos de uso frecuente en ciencia (presentación, gráfica, vídeo, póster, informe...). - Recoñecemento e utilización de fontes fidedignas de información científica. - Métodos de observación e de toma de datos de fenómenos naturais. - Deseño de controis experimentais (positivos e negativos) e argumentación sobre a súa esencialidade para obter resultados obxectivos e fiables nun experimento. - A resposta a cuestións científicas mediante a experimentación e o traballo de campo: utilización dos instrumentos e espazos necesarios (laboratorio, aulas, contorna...) de forma adecuada. - Métodos de análise de resultados. Diferenciación entre correlación e causalidade. - Modelado como método de representación e comprensión de procesos ou elementos da natureza. - O labor científico e as persoas dedicadas á ciencia: contribución ás ciencias biolóxicas e xeolóxicas e importancia social. O papel da muller na ciencia. - Función de nutrición: aparellos dixestivo, respiratorio, circulatorio e excretor. - Importancia da nutrición e relación entre a anatomía e a fisioloxía básica dos aparellos que participan nela.

Contidos
- Cuestións e problemas prácticos relacionados con coñecementos de fisioloxía e anatomía dos principais sistemas e aparellos do organismo implicados nas funcións de nutrición, relación e reprodución.

UD	Título da UD	Duración
6	Os órganos dos sentidos e o aparello locomotor	8

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA4.6 - Recoñecer os órganos, aparatos e sistemas que interveñen na función de relación establecendo as diferenzas e as funcións de cada un e describindo os principais procesos, órganos e estruturas implicadas.	Recoñecer e explicar a estrutura e funcionamento dos órganos dos sentidos e do aparello locomotor na función de relación.	PE	80
CA1.1 - Analizar e explicar conceptos e procesos biolóxicos e xeolóxicos interpretando a información obtida en diferentes formatos (modelos, gráficos, táboas, diagramas, fórmulas, esquemas, símbolos, páxinas web...), mantendo unha actitude crítica e chegando a conclusións fundamentadas.	Analizar e explicar conceptos e procesos biolóxicos e xeolóxicos.	TI	20
CA1.2 - Resolver cuestións sobre bioloxía e xeoloxía localizando, seleccionando e organizando información mediante a citación e o uso correctos de distintas fontes.	Resolver cuestións sobre bioloxía e xeoloxía buscando a información no libro, na rede, etc.		
CA1.3 - Expor preguntas e hipóteses e intentar realizar predicións sobre fenómenos biolóxicos ou xeolóxicos que poidan ser respondidas ou contrastadas utilizando métodos científicos.	Plantexar preguntas e hipóteses sobre fenómenos biolóxicos ou xeolóxicos que poidan ser respondidas mediante experimentación ou observación.		
CA1.4 - Recoñecer a información sobre temas biolóxicos e xeolóxicos con base científica distinguíndoa de pseudociencias, boatos, teorías conspiradoras e crenzas infundadas... e mantendo unha actitude escéptica ante estes.	Recoñecer a información con base científica daquela procedente de pseudociencias e teorías conspiradoras.		
CA1.5 - Diseñar e realizar a experimentación, a toma de datos e a análise de fenómenos biolóxicos e xeolóxicos de modo que permitan responder preguntas concretas e contrastar unha hipótese exposta.	Diseñar pequenos experimentos para poder responder a preguntas sinxelas.		
CA1.6 - Presentar as conclusións do proxecto de investigación mediante as ferramentas dixitais e o formato adecuado (táboas, gráficos, informes...) interpretando os resultados e a información obtida a través da experimentación e da observación de campo.	Presentar os resultados do proxecto usando ferramentas dixitais.		
CA1.7 - Cooperar dentro dun proxecto científico asumindo responsablemente unha función concreta, utilizando espazos virtuais cando sexa necesario, respectando a diversidade e a igualdade de xénero e favorecendo a inclusión.	Cooperar no proxecto científico, respectando e valorando o traballo de todos os compañeiros.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.8 - Valorar a contribución da ciencia á sociedade e o labor de persoas dedicadas a ela con independencia da súa etnia, sexo ou cultura, destacando e recoñecendo o papel das mulleres científicas e entendendo a investigación como un labor colectivo e interdisciplinar en constante evolución.	Valorar a contribución da ciencia na sociedade e os científicos sen ningún tipo de discriminación e valorando o papel da muller na ciencia.		
CA4.1 - Resolver problemas ou explicar procesos biolóxicos utilizando coñecementos, datos e información achegados, o razoamento lóxico, o pensamento computacional ou recursos dixitais.	Resolver problemas e explicar procesos biolóxicos utilizando o razoamento lóxico.		
CA4.2 - Analizar criticamente a solución a un problema sobre fenómenos biolóxicos e xeolóxicos.	Analizar aportando argumentos a solución a problemas biolóxicos.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Estratexias para a elaboración do proxecto científico: - Formulación de preguntas, hipóteses e conxecturas científicas. - Estratexias de utilización de ferramentas dixitais para a procura de información, a colaboración e a comunicación de procesos, resultados ou ideas científicas: ferramentas dixitais e formatos de uso frecuente en ciencia (presentación, gráfica, vídeo, póster, informe...). - Recoñecemento e utilización de fontes fidedignas de información científica. - Métodos de observación e de toma de datos de fenómenos naturais. - Deseño de controis experimentais (positivos e negativos) e argumentación sobre a súa esencialidade para obter resultados obxectivos e fiables nun experimento. - A resposta a cuestións científicas mediante a experimentación e o traballo de campo: utilización dos instrumentos e espazos necesarios (laboratorio, aulas, contorna...) de forma adecuada. - Métodos de análise de resultados. Diferenciación entre correlación e causalidade. - Modelado como método de representación e comprensión de procesos ou elementos da natureza. - O labor científico e as persoas dedicadas á ciencia: contribución ás ciencias biolóxicas e xeolóxicas e importancia social. O papel da muller na ciencia. - Función de relación: receptores sensoriais, centros de coordinación e órganos efectores. - Cuestións e problemas prácticos relacionados con coñecementos de fisioloxía e anatomía dos principais sistemas e aparellos do organismo implicados nas funcións de nutrición, relación e reprodución.

UD	Título da UD	Duración
7	Os sistemas nervioso e endócrino	8

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
--------------------------------	-------------------------------	-----------	----------

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA4.6 - Recoñecer os órganos, aparatos e sistemas que interveñen na función de relación establecendo as diferenzas e as funcións de cada un e describindo os principais procesos, órganos e estruturas implicadas.	Explicar a estrutura e funcionamento do sistema nervioso e do sistema endócrino na función de relación.	PE	80
CA4.7 - Comprender a relación funcional entre o sistema nervioso e o sistema endócrino.	Relacionar o funcionamento do sistema nervioso e sistema endócrino.		
CA1.1 - Analizar e explicar conceptos e procesos biolóxicos e xeolóxicos interpretando a información obtida en diferentes formatos (modelos, gráficos, táboas, diagramas, fórmulas, esquemas, símbolos, páxinas web...), mantendo unha actitude crítica e chegando a conclusións fundamentadas.	Analizar e explicar conceptos e procesos biolóxicos e xeolóxicos.	TI	20
CA1.2 - Resolver cuestións sobre bioloxía e xeoloxía localizando, seleccionando e organizando información mediante a citación e o uso correctos de distintas fontes.	Resolver cuestións sobre bioloxía e xeoloxía buscando a información no libro, na rede, etc.		
CA1.3 - Expor preguntas e hipóteses e intentar realizar predicións sobre fenómenos biolóxicos ou xeolóxicos que poidan ser respondidas ou contrastadas utilizando métodos científicos.	Plantexar preguntas e hipóteses sobre fenómenos biolóxicos ou xeolóxicos que poidan ser respondidas mediante experimentación ou observación.		
CA1.4 - Recoñecer a información sobre temas biolóxicos e xeolóxicos con base científica distinguíndoos de pseudociencias, boatos, teorías conspiradoras... e mantendo unha actitude escéptica ante estes.	Recoñecer a información con base científica daquela procedente de pseudociencias e teorías conspiradoras.		
CA1.5 - Diseñar e realizar a experimentación, a toma de datos e a análise de fenómenos biolóxicos e xeolóxicos de modo que permitan responder preguntas concretas e contrastar unha hipótese exposta.	Diseñar pequenos experimentos para poder responder a preguntas sinxelas.		
CA1.6 - Presentar as conclusións do proxecto de investigación mediante as ferramentas dixitais e o formato adecuado (táboas, gráficos, informes...) interpretando os resultados e a información obtida a través da experimentación e da observación de campo.	Presentar os resultados do proxecto usando ferramentas dixitais.		
CA1.7 - Cooperar dentro dun proxecto científico asumindo responsablemente unha función concreta, utilizando espazos virtuais cando sexa necesario, respectando a diversidade e a igualdade de xénero e favorecendo a inclusión.	Cooperar no proxecto científico, respectando e valorando o traballo de todos os compañeiros.		
CA1.8 - Valorar a contribución da ciencia á sociedade e o labor de persoas dedicadas a ela con independencia da súa etnia, sexo ou cultura, destacando e recoñecendo o papel das mulleres científicas e entendendo a investigación como un labor colectivo e interdisciplinar en constante evolución.	Valorar a contribución da ciencia na sociedade e os científicos sen ningún tipo de discriminación e valorando o papel da muller na ciencia.		
CA4.1 - Resolver problemas ou explicar procesos biolóxicos utilizando coñecementos, datos e información achegados, o razoamento lóxico, o pensamento computacional ou recursos dixitais.	Resolver problemas e explicar procesos biolóxicos utilizando o razoamento lóxico.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA4.2 - Analizar criticamente a solución a un problema sobre fenómenos biolóxicos e xeolóxicos.	Resolver problemas e explicar procesos biolóxicos utilizando o razoamento lóxico.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Estratexias para a elaboración do proxecto científico: - Formulación de preguntas, hipóteses e conxecturas científicas. - Estratexias de utilización de ferramentas dixitais para a procura de información, a colaboración e a comunicación de procesos, resultados ou ideas científicas: ferramentas dixitais e formatos de uso frecuente en ciencia (presentación, gráfica, vídeo, póster, informe...). - Recoñecemento e utilización de fontes fidedignas de información científica. - Métodos de observación e de toma de datos de fenómenos naturais. - Deseño de controis experimentais (positivos e negativos) e argumentación sobre a súa esencialidade para obter resultados obxectivos e fiables nun experimento. - A resposta a cuestións científicas mediante a experimentación e o traballo de campo: utilización dos instrumentos e espazos necesarios (laboratorio, aulas, contorna...) de forma adecuada. - Métodos de análise de resultados. Diferenciación entre correlación e causalidade. - Modelado como método de representación e comprensión de procesos ou elementos da natureza. - O labor científico e as persoas dedicadas á ciencia: contribución ás ciencias biolóxicas e xeolóxicas e importancia social. O papel da muller na ciencia. - Función de relación: receptores sensoriais, centros de coordinación e órganos efectores. - Análise e visión xeral da función de relación. - Función de reprodución: aparello reprodutor e sistema endócrino. - Cuestións e problemas prácticos relacionados con coñecementos de fisioloxía e anatomía dos principais sistemas e aparellos do organismo implicados nas funcións de nutrición, relación e reprodución.

UD	Título da UD	Duración
8	A función da reprodución	9

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
--------------------------------	-------------------------------	-----------	----------

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA4.8 - Recoñecer os procesos da reprodución humana identificando as estruturas do aparello reprodutor e endócrino implicadas.	Explicar os procesos da reprodución humana relacionándoos coa estrutura dos aparellos reprodutores masculino e feminino.	PE	80
CA4.9 - Reflexionar sobre a reprodución e a sexualidade valorando a súa propia sexualidade e a das persoas da súa contorna.	Diferenciar os conceptos de reprodución e sexualidade.		
CA1.1 - Analizar e explicar conceptos e procesos biolóxicos e xeolóxicos interpretando a información obtida en diferentes formatos (modelos, gráficos, táboas, diagramas, fórmulas, esquemas, símbolos, páxinas web...), mantendo unha actitude crítica e chegando a conclusións fundamentadas.	Analizar e explicar conceptos e procesos biolóxicos e xeolóxicos.	TI	20
CA1.2 - Resolver cuestións sobre bioloxía e xeoloxía localizando, seleccionando e organizando información mediante a citación e o uso correctos de distintas fontes.	Resolver cuestións sobre bioloxía e xeoloxía buscando a información no libro, na rede, etc.		
CA1.3 - Expor preguntas e hipóteses e intentar realizar predicións sobre fenómenos biolóxicos ou xeolóxicos que poidan ser respondidas ou contrastadas utilizando métodos científicos.	Plantexar preguntas e hipóteses sobre fenómenos biolóxicos ou xeolóxicos que poidan se respondidas mediante experimentación ou observación.		
CA1.4 - Recoñecer a información sobre temas biolóxicos e xeolóxicos con base científica distinguíndoa de pseudociencias, boatos, teorías conspiradoras e crenzas infundadas... e mantendo unha actitude escéptica ante estes.	Recoñecer a información con base científica daquela procedente de pseudociencias e teorías conspiradoras.		
CA1.5 - Diseñar e realizar a experimentación, a toma de datos e a análise de fenómenos biolóxicos e xeolóxicos de modo que permitan responder preguntas concretas e contrastar unha hipótese exposta.	Diseñar pequenos experimentos para poder responder a preguntas sinxelas.		
CA1.6 - Presentar as conclusións do proxecto de investigación mediante as ferramentas dixitais e o formato adecuado (táboas, gráficos, informes...) interpretando os resultados e a información obtida a través da experimentación e da observación de campo.	Presentar os resultados do proxecto usando ferramentas dixitais.		
CA1.7 - Cooperar dentro dun proxecto científico asumindo responsablemente unha función concreta, utilizando espazos virtuais cando sexa necesario, respectando a diversidade e a igualdade de xénero e favorecendo a inclusión.	Cooperar no proxecto científico, respectando e valorando o traballo de todos os compañeiros.		
CA1.8 - Valorar a contribución da ciencia á sociedade e o labor de persoas dedicadas a ela con independencia da súa etnia, sexo ou cultura, destacando e recoñecendo o papel das mulleres científicas e entendendo a investigación como un labor colectivo e interdisciplinar en constante evolución.	Valorar a contribución da ciencia na sociedade e os científicos sen ningún tipo de discriminación e valorando o papel da muller na ciencia.		
CA4.1 - Resolver problemas ou explicar procesos biolóxicos utilizando coñecementos, datos e información achegados, o razoamento lóxico, o pensamento computacional ou recursos dixitais.	Resolver problemas e explicar procesos biolóxicos utilizando o razoamento lóxico.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA4.2 - Analizar criticamente a solución a un problema sobre fenómenos biolóxicos e xeolóxicos.	Resolver problemas e explicar procesos biolóxicos utilizando o razoamento lóxico.		
CA5.1 - Resolver cuestións relacionadas con hábitos de vida saudables localizando, seleccionando e organizando información mediante a citación e o uso correctos de distintas fontes.	Resolver cuestións relacionadas con hábitos de vida saudables.		
CA5.3 - Analizar criticamente a solución a un problema relacionado coa alimentación saudable, coas drogas e coa sexualidade.	Aportar solucións a plantexamentos sobre problemas sinxelos relacionados coa reprodución e sexualidade.		
CA5.4 - Reflexionar sobre a importancia da adquisición de hábitos e estilos de vida saudables como método de prevención de doenzas exemplificando con situacións próximas ao alumnado.	Relacionar hábitos saudables coa prevención de determinadas enfermidades relacionadas coa sexualidade e reprodución.		
CA5.6 - Recoñecer o sexo e a sexualidade desde a perspectiva da igualdade entre homes e mulleres e respectando a diversidade sexual.	Respectar a igualdade entre homes e mulleres dende a perspectiva de sexo e sexualidade así como a diversidade sexual.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Estratexias para a elaboración do proxecto científico: - Formulación de preguntas, hipóteses e conxecturas científicas. - Estratexias de utilización de ferramentas dixitais para a procura de información, a colaboración e a comunicación de procesos, resultados ou ideas científicas: ferramentas dixitais e formatos de uso frecuente en ciencia (presentación, gráfica, vídeo, póster, informe...). - Recoñecemento e utilización de fontes fidedignas de información científica. - Métodos de observación e de toma de datos de fenómenos naturais. - Deseño de controis experimentais (positivos e negativos) e argumentación sobre a súa esencialidade para obter resultados obxectivos e fiables nun experimento. - A resposta a cuestións científicas mediante a experimentación e o traballo de campo: utilización dos instrumentos e espazos necesarios (laboratorio, aulas, contorna...) de forma adecuada. - Métodos de análise de resultados. Diferenciación entre correlación e causalidade. - Modelado como método de representación e comprensión de procesos ou elementos da natureza. - O labor científico e as persoas dedicadas á ciencia: contribución ás ciencias biolóxicas e xeolóxicas e importancia social. O papel da muller na ciencia. - Función de reprodución: aparello reprodutor e sistema endócrino. - Relación entre a anatomía e a fisioloxía básicas do aparello reprodutor. - Reprodución e sexualidade. - Cuestións e problemas prácticos relacionados con coñecementos de fisioloxía e anatomía dos principais sistemas e aparellos do organismo implicados nas funcións de nutrición, relación e reprodución. - Sexo e sexualidade desde a perspectiva da igualdade entre os homes e as mulleres e o respecto á diversidade sexual. Importancia da educación sexual integral como parte dun desenvolvemento harmónico:

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Infeccións de transmisión sexual (ITS). - Métodos de anticoncepción e prácticas sexuais responsables. A asertividade e o autocoidado. - As relacións afectivo-sexuais: ideas preconcebidas e estereotipos sexuais. - Efectos prexudiciais das drogas legais e ilegais, tanto para os consumidores coma para quen está na súa contorna próxima.

UD	Título da UD	Duración
9	Os volcáns e os terremotos	6

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.1 - Clasificar os riscos empregando como criterio as causas naturais que os producen.	Identificar os riscos xeolóxicos atendendo á súa causa natural.	PE	80
CA2.2 - Analizar os riscos naturais a través dos factores de risco valorando a importancia das medidas de predición e prevención.	Valorar a medida de predición e prevención do risco volcánico e sísmico.		
CA2.3 - Explicar a orixe e a distribución da actividade sísmica e volcánica na Terra e os tipos de erupcións volcánicas, integrándoas coa teoría da tectónica de placas.	Relacionar a tectónica de placas coa actividade sísmica e volcánica do planeta.		
CA2.4 - Valorar a importancia da análise do risco sísmico e volcánico e as medidas de predición e prevención para minimizar os seus efectos, buscando e aportando exemplos.	Aportar exemplos de medida de predición e prevención sísmica e volcánica.		
CA1.1 - Analizar e explicar conceptos e procesos biolóxicos e xeolóxicos interpretando a información obtida en diferentes formatos (modelos, gráficos, táboas, diagramas, fórmulas, esquemas, símbolos, páxinas web...), mantendo unha actitude crítica e chegando a conclusións fundamentadas.	Analizar e explicar conceptos e procesos biolóxicos e xeolóxicos.	TI	20
CA1.2 - Resolver cuestións sobre bioloxía e xeoloxía localizando, seleccionando e organizando información mediante a citación e o uso correctos de distintas fontes.	Resolver cuestións sobre bioloxía e xeoloxía buscando a información no libro, na rede, etc.		
CA1.3 - Expor preguntas e hipóteses e intentar realizar predicións sobre fenómenos biolóxicos ou xeolóxicos que poidan ser respondidas ou contrastadas utilizando métodos científicos.	Plantexar preguntas e hipóteses sobre fenómenos biolóxicos ou xeolóxicos que poidan ser respondidas mediante experimentación ou observación.		
CA1.4 - Recoñecer a información sobre temas biolóxicos e xeolóxicos con base científica distinguíndoos de pseudociencias, boatos, teorías conspiradoras e crenzas infundadas... e mantendo unha actitude escéptica ante estes.	Recoñecer a información con base científica daquela procedente de pseudociencias e teorías conspiradoras.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.5 - Diseñar e realizar a experimentación, a toma de datos e a análise de fenómenos biolóxicos e xeolóxicos de modo que permitan responder preguntas concretas e contrastar unha hipótese exposta.	Diseñar pequenos experimentos para poder responder a preguntas sinxelas.		
CA1.6 - Presentar as conclusións do proxecto de investigación mediante as ferramentas dixitais e o formato adecuado (táboas, gráficos, informes...) interpretando os resultados e a información obtida a través da experimentación e da observación de campo.	Presentar os resultados do proxecto usando ferramentas dixitais.		
CA1.7 - Cooperar dentro dun proxecto científico asumindo responsablemente unha función concreta, utilizando espazos virtuais cando sexa necesario, respectando a diversidade e a igualdade de xénero e favorecendo a inclusión.	Cooperar no proxecto científico, respectando e valorando o traballo de todos os compañeiros.		
CA1.8 - Valorar a contribución da ciencia á sociedade e o labor de persoas dedicadas a ela con independencia da súa etnia, sexo ou cultura, destacando e recoñecendo o papel das mulleres científicas e entendendo a investigación como un labor colectivo e interdisciplinar en constante evolución.	Valorar a contribución da ciencia na sociedade e os científicos sen ningún tipo de discriminación e valorando o papel da muller na ciencia.		
CA2.5 - Localizar as áreas con risco sísmico en Galicia seleccionando información mediante o uso correcto de diferentes fontes.	Buscar as áreas con risco sísmico en Galicia e as súas causas.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Estratexias para a elaboración do proxecto científico: - Formulación de preguntas, hipóteses e conxecturas científicas. - Estratexias de utilización de ferramentas dixitais para a procura de información, a colaboración e a comunicación de procesos, resultados ou ideas científicas: ferramentas dixitais e formatos de uso frecuente en ciencia (presentación, gráfica, vídeo, póster, informe...). - Recoñecemento e utilización de fontes fidedignas de información científica. - Métodos de observación e de toma de datos de fenómenos naturais. - Deseño de controis experimentais (positivos e negativos) e argumentación sobre a súa esencialidade para obter resultados obxectivos e fiables nun experimento. - A resposta a cuestións científicas mediante a experimentación e o traballo de campo: utilización dos instrumentos e espazos necesarios (laboratorio, aulas, contorna...) de forma adecuada. - Métodos de análise de resultados. Diferenciación entre correlación e causalidade. - Modelado como método de representación e comprensión de procesos ou elementos da natureza. - O labor científico e as persoas dedicadas á ciencia: contribución ás ciencias biolóxicas e xeolóxicas e importancia social. O papel da muller na ciencia. - Riscos naturais:

Contidos

- Definición e clasificación.
- Análise e planificación.
- Actividade sísmica e volcánica na Terra en relación coa teoría da tectónica de placas:
- Orixe e distribución global dos terremotos e do vulcanismo na Terra.
- Tipos de erupcións volcánicas.
- Análise do risco sísmico e volcánico. Medidas de predición e prevención. O risco sísmico en Galicia.

4.1. Concrecións metodolóxicas

A metodoloxía didáctica neste etapa será nomeadamente activa e participativa, favorecendo o traballo individual e o cooperativo do alumnado, así como o logro dos obxectivos e das competencias correspondentes.

Ao longo da etapa de ESO a materia de Bioloxía e Xeoloxía permitirá ao alumnado desenvolver as competencias esenciais que se inclúen no currículo, así como as estratexias do método científico. Entre estas competencias haberá que considerar a lingüística e a dixital, a través da realización de tarefas en grupo que supoñan compilar e organizar información, expola de xeito oral e escrito, elaborar presentacións e defender as opinións propias en debates na aula. Os alumnos e as alumnas deberán desenvolver tamén nesta etapa a comprensión de lectura, a expresión oral e escrita, a argumentación en público e a comunicación audiovisual; e igualmente deberán potenciar actitudes conducentes á reflexión e á análise sobre os grandes avances científicos da actualidade, as súas vantaxes e as implicacións éticas que en ocasións se suscitan, e coñecer e utilizar as normas básicas de seguridade e uso do material de laboratorio.

En adición ao anterior e debido aos grandes retos biotecnolóxicos actuais, a materia de Bioloxía e Xeoloxía terá, no seu tratamento metodolóxico, un carácter eminentemente práctico, baseado na realización de variadas e adecuadas tarefas experimentais, adaptadas a cada nivel, que permitan ao alumnado alcanzar as destrezas necesarias no manexo de material de laboratorio, microscopios, material de campo, recollida de mostras, resolución de problemas e todos os que lle permitan afrontar no futuro estudos científicos coa formación necesaria para o seu correcto desenvolvemento. Para alcanzar estes obxectivos ao longo do currículo preséntanse actividades de laboratorio e manexo de modelos baseados nas novas tecnoloxías, que se engaden á formación teórica que se recolle nos contidos.

Aplicaranse pois, metodoloxías activas que favorezan a motivación, a participación e a implicación do alumnado no proceso de ensino-aprendizaxe nun entorno colaborativo.

Actividades de ensino-aprendizaxe:

- Formulación de interrogantes como inicio do estudo dun determinado tema.
- Discusión e debate sobre as posibles respostas.
- exposicións da profesora.
- Resolución de cuestións teórico-prácticas.
- Tarefas de busca, selección, tratamento e comunicación de información empregando diferentes medios.
- Realización de investigacións sinxelas aplicando o método científico, en contextos reais e/ou empregando simuladores interactivos.
- Realización de probas escritas de avaliación.

4.2. Materiais e recursos didácticos

Denominación

Para o desenvolvemento da programación empregáranse os seguintes materiais e recursos didácticos:

Libro de texto obrigatorio:
 - BIOLOXÍA E XEOLOXÍA 3º ESO. Obradoiro- Satillana 2022

Recursos TIC:
 - Ordenador con conexión a internet, canón-proxector.
 - Aula de informática con conexión a internet.
 - Material de laboratorio.
 - Material de biblioteca.

5.1. Procedemento para a avaliación inicial

Desde a primeira semana do curso e coa finalidade de avaliar a situación de partida co fin de axustar o desenvolvemento da programación ás necesidades, intereses e posibilidades do alumnado realízase unha avaliación inicial, cos seguintes procedementos:

- Análise do proceso escolar seguido polo alumnado ata ese momento.
- Realización dunha proba inicial ou cuestionario correspondente aos contidos de cursos anteriores e que conduce a unha avaliación cualitativa, nunca cuantitativa.
- Rexistros, ata que teña lugar a sesión de avaliación inicial, das tarefas e intervencións realizadas polo alumnado durante o desenvolvemento das clases.

Estes procedementos permiten programar actuacións específicas, individuais ou colectivas, en función dos distintos casos, como por exemplo reforzos educativos individuais (adequando os exercicios a realizar), proposta de tarefas específicas de ampliación, de ser o caso ou ben unha reformulación global na metodoloxía a nivel grupal.

Despois da avaliación inicial, complementada coa información obtida polo profesorado titor dos grupos no curso 2022/2023 en colaboración co Departamento de Orientación e a extraída dos informes persoais da etapa/curso anteriores, dáse conta das seguintes necesidades específicas de apoio educativo:

- Valoración e seguimento de varios alumnos coa fin de determinar a necesidade de aplicar reforzo educativo.

BIOLOXÍA E XEOLOXÍA 3º ESO:

5.2. Criterios de cualificación e recuperación

Pesos dos instrumentos de avaliación por UD:

Unidade didáctica	UD 1	UD 2	UD 3	UD 4	UD 5	UD 6	UD 7	UD 8	UD 9	Total
Peso UD/ Tipo Ins.	11	11	11	12	11	11	12	11	10	100
Proba escrita	80	80	80	80	80	80	80	80	80	80
Táboa de indicadores	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20

Criterios de cualificación:

Realizaranse 3 avaliacións parciais, unha por trimestre. A cualificación das avaliacións parciais, obtida mediante os procedementos e instrumentos mencionados anteriormente, virá dada por:

O 80% corresponderá á media aritmética das probas escritas (PE) que se realicen, sempre que se obteña unha puntuación mínima de 3. En caso de que nalgunha non se acade esta puntuación considerarase a materia suspensa na avaliación.

Un 20% corresponderá á avaliación das tarefas realizadas polo alumnado (TA) e á observación directa (OD).

A nota global resultante de sumar ambas puntuacións e redondearase segundo os criterios xerais para obter a cualificación da avaliación trimestral. A avaliación estará superada cando se obteña unha cualificación mínima de 5.

A cualificación final da avaliación ordinaria de xuño será a media das tres cualificacións parciais obtidas antes de aplicar o redondeo (sempre que a nota de ningunha delas sexa inferior a 3).

A materia considerárase superada cando se obteña unha nota igual ou superior a 5.

Criterios de recuperación:

Para aquel alumnado que non acade unha cualificación igual ou superior a 5 nas dúas primeiras avaliacións parciais, realizarase unha proba escrita de recuperación que terá lugar con posterioridade a cada sesión de avaliación. Para a terceira avaliación esta proba realizarase integrada na proba final no mes de xuño.

O alumnado que non acade a nota mínima de 5 ao facer a media das tres avaliacións ou teña nalgunha delas unha nota inferior a 3 deberá realizar unha proba final no mes de xuño que comprenderá a materia das avaliacións non superadas.

5.3. Procedemento de seguimento, recuperación e avaliación das materias pendentes

Para a superación de materias pendentes convocarase ao alumnado en tal situación para a organización do programa de reforzo a seguir, isto é, para a distribución da materia en tres avaliacións que se cualifican por separado e para determinar as datas nas que terán lugar as actividades de recuperación. Cada unha das avaliacións constará de dúas partes:

- Entrega de boletíns de exercicios, cuestións e actividades de repaso que serán valoradas e aportarán un 30% á nota final. Estes exercicios, propostos pola profesora, teñen que ser entregados nas datas acordadas, sempre antes do exame correspondente.

- Realización dunha proba escrita que aportará o 70% restante da nota e versará sobre os contidos explicados.

Enténdese que a non entrega das actividades suporá a perda do dereito á realización das probas escritas parciais, tendo lugar neste caso unha única proba global no mes de maio.

Considerarase a materia aprobada se o alumnado, unha vez feita a media aritmética das avaliacións (sempre que non sexa inferior a 2), acada unha cualificación igual ou superior a cinco.

Cabe mencionar que neste curso hai 1 alumno de 4º coa materia pendente.

6. Medidas de atención á diversidade

Para dar resposta a estas necesidades poranse en marcha as medidas de atención á diversidade establecidas no Plan Xeral de Atención á Diversidade do centro conforme ó Decreto 229/2011 do 7 de decembro polo que se regula a atención á diversidade do alumnado e outra normativa específica como a Orde do 6 de outubro de 1995 pola que se regulan as adaptacións do currículo nas ensinanzas de réxime xeral. Entre estas medidas podemos citar:

Medidas ordinarias :

Adecuación da programación didáctica á contorna do alumnado.

Metodoloxías baseadas no traballo colaborativo en grupos heteroxéneos.

Adaptación dos tempos e instrumentos ou procedementos de avaliación.

Reforzo educativo. Afecta a elementos non prescriptivos do currículo. Adoptaranse en calquera momento do curso, tan pronto se detecten as dificultades.

Medidas extraordinarias:

Adaptacións curriculares.

Ademais destas medidas contamos coa Estratexia Galega de Convivencia Escolar 2015-2020, na que se recollen unha serie de protocolos que teremos en conta cando sexa necesario e, moi especialmente, os seguintes:

Protocolo de Tratamento Educativo do Alumnado con Trastorno do Espectro do Autismo (TEA).

Protocolo de consenso sobre TDAH na infancia e na adolescencia nos ámbitos educativo e sanitario. As medidas aquí contempladas adecuaranse ás necesidades específicas de cada alumno ou alumna tendo en conta o seu progreso na materia, sendo necesaria unha revisión trimestral das mesmas para valorar posibles modificacións. A premisa fundamental é partir das medidas ordinarias esgotando as mesmas antes de introducir medidas extraordinarias.

7.1. Concreción dos elementos transversais

	UD 1	UD 2	UD 3	UD 4	UD 5	UD 6	UD 7	UD 8
ET.1 - Comprensión lectora	X	X	X	X	X	X	X	X
ET.2 - Expresión oral e escrita	X	X	X	X	X	X	X	X
ET.3 - Comunicación audiovisual	X	X	X	X	X	X	X	X
ET.4 - Tecnoloxías da información e comunicación	X	X	X	X	X	X	X	X
ET.5 - Emprendemento	X	X	X	X	X	X	X	X
ET.6 - Educación cívica e constitucional	X	X	X	X	X	X	X	X

	UD 9
ET.1 - Comprensión lectora	X
ET.2 - Expresión oral e escrita	X
ET.3 - Comunicación audiovisual	X
ET.4 - Tecnoloxías da información e comunicación	X
ET.5 - Emprendemento	X
ET.6 - Educación cívica e constitucional	X

Observacións:

Moitos dos elementos transversais están directamente relacionados coas competencias clave e cos obxectivos de etapa. A materia Bioloxía e Xeoloxía contribúe de xeito significativo ao desenvolvemento das capacidades que teñen que ver co manexo das tecnoloxías da información e da comunicación toda vez que constitúen unha ferramenta trascendental no manexo da información científica da que se dispón na actualidade e constitúen o principal soporte de comunicación na comunidade científica. A expresión oral e escrita toma relevancia no ámbito desta materia pois a ciencia posúe un amplo vocabulario propio que obriga ó coñecemento e manexo da súa epistemoloxía. O emprendemento como actitude persoal no plantexamento e deseño de experimentos para o contraste de hipóteses e comprobación de leis científicas supón un elemento fundamental nesta materia. Ao tempo, na educación secundaria traballáranse outros moitos valores de grande importancia social. Nesta materia incidírase naqueles relacionados coa prevención de calquera tipo de violencia, a non discriminación, a educación viaria e o desenvolvemento de aptitudes como a autonomía, o traballo en equipo, a confianza en si e o sentido crítico.

Cabe destacar a participación no Proxecto lector do centro, na actividade da ¿hora de ler¿ na que dende o departamento se seleccionan unha serie de textos científicos de actualidade e de interese que se utilizan para traballar a comprensión lectora de textos deste tipo.

7.2. Actividades complementarias

Actividade	Descrición	1º trim.	2º trim.	3º trim.
Saída didáctica para a recollida e clasificación de cogomelos.	Todos os cursos faise esta saída co alumnado de 3º e 4º da ESO. O alumnado de 3º participa na recollida e o alumnado de 4º clasifica e prepara a exposición no centro.			
Visita aos museos científicos da Coruña	Seleccionáranse un ou dous museos en función da dispoñibilidade pretendendo que realicen algunha actividade ofertada nos mesmos.			

Observacións:

Estas saídas dependerán da situación sanitaria e da organización interna do centro.

8.1. Procedemento para avaliar o proceso do ensino e a practica docente cos seus indicadores de logro

Indicadores de logro
Fanse explicacións xerais para todo o alumnado
Ofrécense a cada alumno/a as explicacións individualizadas que precisa
Elabóranse actividades atendendo á diversidade
Elabóranse probas de avaliación adaptadas ás necesidades do alumnado con NEAE
Utilízanse distintas estratexias metodolóxicas en función dos temas a tratar
Combínase o traballo individual e en equipo
Poténcianse estratexias de animación á lectura
Poténcianse estratexias tanto de expresión como de comprensión oral e escrita

Incorpóranse as TIC aos procesos de ensino á aprendizaxe
Préstase atención aos elementos transversais vinculados a cada contido
Ofrécense ao alumnado de forma rápida os resultados das probas / traballos, etc.
Analízanse e coméntanse co alumnado os aspectos máis significativos derivados da corrección das probas, traballos, etc.
Dáselle ao alumnado a posibilidade de visualizar e comentar os seus acertos e erros.
Grao de implicación do profesorado nas funcións de titoría e orientación.
As medidas de apoio, reforzo, etc. están claramente vinculadas aos criterios de avaliación
Avalíase a eficacia dos programas de apoio, reforzo, recuperación, ampliación?
O nivel de dificultade foi adecuado ás características do alumnado
Consegiuse crear un conflito cognitivo que favoreceu a aprendizaxe
Consegiuse motivar para lograr a actividade intelectual e física do alumnado
Consegiuse a participación activa de todo o alumnado
Contouse co apoio e coa implicación das familias no traballo do alumnado
Mantívose un contacto periódico coa familia por parte do profesorado

Descrición:

Os 16 primeiros indicadores de logro pretenden avaliar a práctica docente tanto durante todo o curso coma ao final do mesmo coa finalidade de ir adaptando e modificando aqueles aspectos que sexa preciso. Serán valorado nunha escala do 1 ao 4 co significado de pouco, suficiente, bastante e moito.

Os seguintes indicadores serven para avaliar o proceso de ensino-aprendizaxe tanto durante todo o curso coma ao final do mesmo coa finalidade de ir adaptando e modificando aqueles aspectos que sexa preciso. Serán valorado nunha escala do 1 ao 4 co significado de pouco, suficiente, bastante e moito.

8.2. Procedemento de seguimento, avaliación e propostas de mellora

Ao principio do curso informarase ao alumnado dos contidos da programación da materia correspondente, explicando os aspectos máis relevantes da mesma. Incidirase, especialmente, nos procedementos de avaliación e nos criterios de cualificación que poderán ao tempo ser comunicados ás familias enviando, a través do alumnado, un documento informativo. En todo caso a programación quedará a disposición de toda a comunidade educativa no propio departamento.

Con respecto á súa revisión, a avaliación ten que afectar ó propio proxecto, de xeito que o maior ou menor éxito na consecución dos obxectivos propostos terá de ser indicativo da adecuación do mesmo ás características e circunstancias do alumnado (desmotivación, significatividade da aprendizaxe, interese por outros aspectos menos tratados...), e será punto de partida para a introdución das modificacións necesarias para reorientar calquera aspecto a mellorar. Hai, polo tanto, que ter en conta todos estes factores á hora de avaliar a programación, co fin de determinar a súa utilidade e validez xa que, aínda sendo un instrumento que se elabora con vontade de permanencia no tempo, non debe reducirse a un mero formalismo burocrático.

Periodicamente faise un repaso do realizado en cada grupo, así como do rendemento obtido ata o momento. Para iso teñense en conta os criterios correspondentes coas conseguíntes análises, para observar se son necesarias modificacións na programación e cales: se os apartados teñen unha duración convinte, se se cubre toda a gama de alumnos/as coas metodoloxías aplicadas, as variacións no desenvolvemento respecto a cursos anteriores e correccións ou melloras pertinentes, a porcentaxe do alumnado que supera as diversas probas, se se captou o seu interese en cada item. Tamén a fin do curso, a menos que non se considere pertinente, pasase unha enquisa para

contrastar as súas opinións coas estimadas polo departamento. As posibles medidas correctoras podense incorporar ben no desenvolvemento das unidades que resten nese curso ou na programación do ano seguinte. As modificacións realizadas no mesmo curso han de figurar na memoria final debidamente detalladas e xustificadas. A continuación introdúcese unha táboa con indicadores de avaliación e revisión da programación:

INDICADORES DE AVALIACIÓN E REVISIÓN DA PROGRAMACIÓN

1. Adecuación do deseño das unidades didácticas a partir dos elementos do currículo.
2. Adecuación da secuenciación e da temporalización das UD
3. O desenvolvemento da programación respondeu á secuenciación e a temporalización previstas.
4. Adecuación da secuenciación dos estándares para cada unha das unidades
5. Adecuación do grao mínimo de consecución fixado para cada estándar.
6. Asignación a cada criterio de avaliación do peso correspondente na cualificación.
7. Vinculación de cada criterio de avaliación a un ou varios instrumentos para a súa avaliación.
8. Asociación de cada contido cos elementos transversais a desenvolver.
9. Adecuación da secuencia de traballo na aula.
10. Adecuación dos materiais didácticos utilizados.
11. Adecuación do plan de avaliación inicial deseñado, incluídas as consecuencias da proba.
12. Adecuación da proba de avaliación inicial, elaborada a partir dos criterios de avaliación.
13. Adecuación do procedemento de acreditación de coñecementos previos
14. Adecuación das pautas xerais establecidas para a avaliación continua: probas, traballos, etc.
15. Adecuación dos criterios establecidos para a recuperación dun exame e dunha avaliación.
16. Adecuación dos criterios establecidos para a avaliación final.
17. Adecuación dos criterios establecidos para a recuperación.
18. Adecuación dos criterios para o seguimento de materias pendentes
19. Adecuación dos criterios para a avaliación materias pendentes.
20. Adecuación dos exames, tendo en conta o valor de cada criterio de avaliación.
21. Adecuación dos programas de recuperación.
22. Adecuación das medidas específicas de atención ao alumnado con NEAE.
23. Grao de desenvolvemento das actividades complementarias e extraescolares previstas.
24. Adecuación dos mecanismos para informar ás familias sobre criterios de avaliación e instrumentos.
25. Adecuación dos mecanismos para informar ás familias sobre os criterios de promoción.
26. Adecuación do seguimento e da revisión da programación ao longo do curso.
27. Contribución desde a materia ao plan de lectura do centro.
28. Grao de integración das TIC no desenvolvemento da materia.

9. Outros apartados